

Învățăm să predăm Drepturile Omului prin intermediul jocurilor intelectuale

În perioada 12-14 aprilie s-a desfășurat Cursul Formare de Formatori "Învățăm să predăm Drepturile Omului prin intermediul jocurilor intelectuale." Cursul a fost organizat de Asociația Promo-LEX în parteneriat cu Clubul

Moldovenesc de Jocuri Intelectuale cu suportul financiar oferit de Ambasada SUA la Chișinău.

Obiectivul de bază a cursului a fost popularizarea jocurilor intelectuale ca metodă de învățare și promovare a drepturilor omului în rândul tinerilor din regiunea Transnistreană a Moldovei. Astfel, Cursul a întrunit 22 tineri (elevi ai claselor 10-12) din diferite localități ai regiunii Transnistrene: Rîbnița, Dubăsari, Tiraspol, Grigoriopol și Tighina.

Programul Cursului a inclus două module de bază, primul modul fiind axat pe tematica drepturilor omului, iar al doilea modul pe tematica jocurilor intelectuale. Astfel, în prima zi a Cursului, participanții au învățat conceptele de bază în domeniul drepturilor omului. O scurtă incursiune în istorie le-a permis participanților să afle mai multe detalii despre apariția și documentele de referință în domeniul drepturilor omului precum: Cilindrul lui Cyrus, Magna Carta Libertatum, Declarația de Independență SUA, Declarația Universală a Drepturilor Omului și, de asemenea, despre evoluția dreptului în spațiul românesc. Alte subiecte din agenda primei zile ale Cursului s-au referit la principiile de bază și clasificarea

drepturilor omului. De asemenea, formatorii au explicat participanților care sunt instrumentele și mecanismele naționale și internaționale de protecție a drepturilor omului.

Cea de-a doua și a treia zi a Cursului au fost dedicate jocurilor intelectuale. Astfel, participanții au învățat ce prezintă jocurile intelectuale, care sunt cele mai populare jocuri, care sunt regulile de desfășurare, precum și de organizare a jocurilor intelectuale. Participanții au fost instruiți cu privire la următoarele jocuri: „Căciula”, „Piramida”, „Trivia Quiz”, „Match”, „Brain Ring” și „Ce Unde Când”.

Ulterior, participanții, împărțiți pe echipe, au fost antrenați în jocurile respective. Întrebările pentru jocuri vizau atât subiecte de cultură generală, cât și subiecte ce țin de domeniul drepturilor omului. Astfel, participanții au avut posibilitatea să aplice cunoștințele obținute în prima zi a Cursului pentru a răspunde la întrebări.

Participanții, au apreciat la nivel înalt conținutul Cursului, precum și ideea în sine. Majoritatea au menționat că, Cursul a depășit cu mult așteptările lor și au aflat foarte multe lucruri noi, atât în materie de drepturile omului, cât și în ceea ce privește jocurile intelectuale. Organizatorii consideră și ei acest Curs, precum și proiectul în general, o idee foarte reușită deoarece îmbină în mod armonios și captivant procesul de învățare, de promovare a drepturilor omului și a jocurilor intelectuale. Într-o țară, unde încălcările drepturilor omului se țin lanț, unde există o zonă de conflict înghețat, cunoașterea, apărarea și promovarea drepturilor omului reprezintă un imperativ.

De asemenea, trebuie de menționat faptul că, Cursul dat a fost prima activitate din cadrul proiectului. Pentru a deveni adevărați multiplicatori și promotori ale drepturilor omului și jocurilor intelectuale, participanții urmează să organizeze câte un seminar de instruire pe tematica drepturilor omului

și câte 2 runde de jocuri intelectuale în liceele de unde provin, pentru colegii săi.

Reamintim că Cursul a fost organizat în cadrul Proiectului „Drepturile Omului încep cu Educația”, grație suportului financiar oferit de către Ambasada SUA la Chișinău.

Pentru mai multe detalii, contactați:

Olga Manole, Director de Proiect, Asociația Promo-LEX

Tel: (022)9626 Fax: (0 22) 450024

olga_manole@promolex.md

Asigurarea respectării drepturilor omului în timpul întrunirilor

Asociația Promo-LEX în parteneriat cu Institutul Național al Justiției și Ministerul Afacerilor Interne a organizat, la 10 aprilie 2013, un seminar despre asigurarea respectării drepturilor omului în timpul întrunirilor.

Beneficiarii seminarului de instruire au fost judecători și procurori. Formatorul Primăriei Chișinău, Vasile Pascari, a menționat rolul autorităților publice locale în organizarea și desfășurarea întrunirilor și despre modalitatea de interacțiune cu organul de specialitate a Primăriei. Marina Anton, judecător la Curtea de Apel Chișinău, a vorbit despre aspectele practice ale examinării cauzelor cu privire la

modificarea condițiilor de desfășurare și interzicere a întrunirilor.

Formatorii Asociației Promo-LEX – Alexandru Postica și Vadim Vieru – au prezentat unele aspecte ce țin de calificarea și examinarea infracțiunilor prevăzute de art. 184 și 285 Cod Penal.

Subiectul despre asigurarea ordinii publice în timpul întrunirilor și despre implicarea polițiști în dispersarea și sistarea întrunirilor, a fost prezentat de către Marin Maxian de la Direcția Securitate Publică a IGP. Reprezentantul Direcției Generale Analiză Monitorizare și Evaluare a Politicilor a MAI, Alexandru Vieru, a discutat despre oportunitățile modificării cadrului legislativ și normativ care reglementează asigurarea și restabilirea ordinii publice în cadrul evenimentelor publice.

În ultima parte a seminarului, participanții au fost divizați în trei grupuri, pentru a examina cele mai recente studii de caz și de a adopta soluții comune.

Procedura unitară de instrumentare a cazurilor de încălcare a drepturilor omului în regiunea transnistreană

La data de 09 aprilie 2013 Asociația Promo-LEX în parteneriat cu Institutul Național al Justiției a organizat un seminar consacrat cazurilor de încălcare a drepturilor omului în regiunea transnistreană.

Seminarul a fost organizat în cadrul Proiectului „Promovarea drepturilor omului și consolidarea societății civile din regiunea transnistreană a Republicii Moldova”, implementat grație suportului financiar oferit de către Fondul Național pentru Democrație (NED).

La seminarul de instruire au participat judecători și procurori. Formatorii Asociației Promo-LEX – Ion Manole, Pavel Postica și Alexandru Postica – au prezentat aspectele generale de jurisdicție din regiunea transnistreană, noțiunea de obligații pozitive și negative ale Statului privind instrumentarea cazurilor de violare a drepturilor omului. De asemenea, s-a prezentat practica judiciară în cazul constatării nulității actelor emise de așa-numitele judecători din regiunea dată.

Agentul guvernamental al R.Moldova la CtEDO, Lilian Apostol, a menționat obligațiile autorităților naționale în raport cu încălcările drepturilor omului în regiunea de conflict.

Gheorghe Malic, Directorul Departamentului urmărire penală al MAI, a relatat despre măsurile de investigație și urmărire penală care trebuie întreprinse de MAI și Procuratură în vederea asigurării unei proceduri unitare de instrumentare a cazurilor de încălcare a drepturilor omului în regiunea transnistreană. Expertii – Viorel Berliba, doctor în drept, Academia de Științe a Moldovei și Valeriu Cușnir, doctor habilitat în drept, AȘM, au făcut prezentări despre acțiunea legii penale în spațiul dat, particularitățile calificării

acțiunilor reprezentanților așa-ziselor organe de drept ale regimului secesionist și instrumentarul juridic privind asigurarea drepturilor și libertăților persoanei în localitățile din stânga Nistrului.

AVIZ-ul Asociației Promo-LEX la proiectul Strategiei de protecție a copilului și familiei pentru anii 2013-2020

La 02 aprilie 2013 Promo-LEX a expediat un aviz către Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei cu privire proiectul Strategiei de protecție a copilului și familiei pentru anii 2013-2020.

Prin avizul respectiv, Asociația a salutat eforturile Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei în vederea adoptării unor mecanisme de apărare a drepturilor copiilor în R.Moldova și încurajează acțiunile acestuia, inclusiv a autorităților abilitate.

În același timp, Promo-LEX rămâne îngrijorată de faptul că printre prioritățile Strategiei respective, nu se regăsește problema privind respectarea drepturilor copiilor în regiunea de est a R.Moldova, cât și măsurile de prevenire a încălcărilor drepturilor lor. Or, acele puncte forte de prevenție a violărilor drepturilor copiilor nu se extind și asupra spațiului de est a țării.

Considerăm că Strategia de protecție a copilului nu poate fi fundamentată pe principii discriminatorii sau de negație a unor copii, care locuiesc pe teritoriul R.Moldova. Anume această negație este observată atunci când are loc elaborarea unor strategii naționale fără a lua în calcul situația locuitorilor regiunii transnistrene. Or, cca 4000 de copii din regiune au nevoie de îngrijire completă și permanentă din partea statului Republica Moldova, iar autoritățile Republicii Moldova se arată neputincioase în ceea ce privește realizarea și asigurarea drepturilor copiilor din regiunea transnistreană.

Așadar, drept obiectiv general care urmează a fi inclus în Strategia sus-menționată, propunem a fi **Extinderea sistemului de respectare și protecție a drepturilor copiilor din regiunea transnistreană**, iar în calitate de obiective specifice, următoarele:

1. Crearea autorității tutelare pentru unitatea administrativ-teritorială de nivelul II regiunea transnistreană (unitățile administrativ-teritoriale din stânga Nistrului în conformitate cu legea nr.764 din 27.12.2001) care să fie responsabilă de organizarea, instituirea tutelei, evidența copiilor, reglementarea procedurii de adopție, etc.
2. Inițierea și continuarea procesului de documentare a copiilor născuți în regiunea transnistreană, a celor neînregistrați. Facilitarea procedurilor de perfectare a actelor de naștere pentru copiii a căror naștere nu a fost înregistrată legal.
3. Asigurarea socială nediscriminatorie a copiilor din regiunea transnistreană și organizarea procesului de recepționare a ajutoarelor sociale de către familiile vulnerabile din regiunea transnistreană.
4. Efectuarea unui recensământ al copiilor din regiune. Crearea unei baze de date a copiilor aflați în dificultate,

abuzati, cu nevoi speciale, cu dizabilitati, agresati si traficati, etc;

5. Adoptarea unui sistem si mecanism eficient de reactiune si aparare a drepturilor si libertatilor fundamentale ale copiilor, locuitori ai regiunii transnistrene.

DOC – [AVIZ-ul Asociației Promo-LEX la proiectul Strategiei de protecție a copilului și familiei pentru anii 2013-2020](#)

NOTĂ INFORMATIVĂ a Asociației „Promo-LEX” asupra proiectului Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Programului activităților de reintegrare a țării pentru anul 2013

1. La 2 aprilie 2013 pe pagina web a Guvernului a fost plasată informația cu privire la ordinea de zi a ședinței Guvernului din 4 aprilie 2013.

La punctul 2 din ordinea de zi este inclus proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Programului activităților de reintegrare a țării pentru anul 2013. Potrivit acestui proiect de Program se preconizează alocarea sumei de 10563700 lei

pentru a finanța cheltuielile pentru activitățile de reintegrare a țării.

Asociația Promo-LEX, regretă faptul că proiectul respectiv nu a fost supus dezbaterilor publice, nu a fost afișat pe paginile electronice a Guvernului și Biroului pentru Reintegrare, decât odată cu includerea subiectului respectiv pe ordinea de zi a Guvernului.

1. Potrivit proiectului Hotărîrii Guvernului finanțarea activităților de reintegrare a țării este divizată pe patru categorii:

- Dezvoltarea și modernizarea instituțiilor din sistemul educațional
- Reparația clădirilor și reconstrucția apeductelor
- Iluminarea stradală
- Alte activități

Asociația Promo-LEX este îngrijorată de procedura de repartizare a mijloacelor financiare pe aceste linii de cheltuieli, și atrage atenția că la capitolul „Dezvoltarea și modernizarea instituțiilor din sistemul educațional” au fost alocate în total doar 1 mln lei, adică doar circa 10% din totalul cheltuielilor preconizate. Mai puțin de 6% din aceste cheltuieli vor fi direcționate conform proiectului câte 75000 lei la cele 8 instituții de învățământ din regiune. În acest fel cheltuielile directe pentru fiecare instituție va reprezenta mai puțin de un procent din totalul bugetului preconizat.

Pe de altă parte, pentru a dotarea cu mobilier a unei singure grădinițe amplasate în zona de securitate dar pe partea dreaptă a râului Nistru în r-ul Criuleni se vor aloca 400000 lei adică circa 4% din totalul bugetului preconizat.

1. Asociația Promo-LEX, atrage atenția că situația este și mai alarmantă pe celelate linii de cheltuieli. La capitolul „Reparația clădirilor și reconstrucția

apeductelor” sunt preconizate total 3933800 lei. Astfel circa 40% din totalul cheltuielilor preconizate pentru reintegrarea țării sunt preconizate pe această linie de cheltuieli. Totuși din ele doar 350000 lei, adică doar circa 10% din totalul cheltuielilor pe această linie sunt preconizate pentru localitățile amplasate în partea stîngă a râului Nistru.

2. O situație analogică este atestată și pe celelate două linii de cheltuieli indicate în proiectul Hotărîrii de Guvern. Respectiv majoritatea cheltuielilor sunt preconizate pentru localitățile amplasate zona de securitate, dar în partea dreaptă a râului Nistru.
3. Pe de altă parte, Asociația Promo-LEX reamintește că de nenumărate ori a înaintat propuneri pentru completarea Planului Național de Acțiuni în domeniul Drepturilor Omului care, presupunem deoarece nu aveau acoperire financiară nu au fost incluse. În context, atragem atenția autorităților responsabile că din punctul de vedere a asociației Promo-LEX, urmează a fi planificate cheltuieli pe următoarele activități:
  - Extinderea activităților Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în zona de est a țării;
  - Instituirea în cadrul Procuraturii Generale și a Ministerului Afacerilor Interne a unor subdiviziuni pentru unitățile administrativ-teritoriale din stînga Nistrului în conformitate cu legea nr.764 din 27.12.2001 care să fie competente din punct de vedere procesual penal să exercite urmărirea penală în cazul infracțiunilor săvârșite în regiunea de est a Republicii Moldova;
  - Elaborarea unor instrucțiuni metodice uniforme cu privire la elaborarea unei proceduri unitare de instrumentare a cazurilor de încălcare a drepturilor omului în regiunea transnistreană pentru colaboratorii tuturor organelor de drept;
  - Acordarea de suport medico-sanitar, inclusiv medicamente, prin intermediul organizațiilor

- internaționale abilitate, în instituțiile de detenție din regiunea transnistreană;
- Crearea autorității tutelare pentru unitatea administrativ-teritorială de nivelul II regiunea transnistreană (unitățile administrativ-teritoriale din stânga Nistrului în conformitate cu legea nr.764 din 27.12.2001) care să fie responsabilă de organizarea, instituirea tutelei, evidența copiilor, reglementarea procedurii de adopție, etc.
  - Asigurarea socială nediscriminatorie a copiilor din regiunea transnistreană;
  - Inițierea și continuarea procesului de documentare a copiilor născuți în regiunea transnistreană, a celor neînregistrați. Facilitarea procedurilor de perfectare a actelor de naștere pentru copiii ai căror naștere nu a fost înregistrată legal.
  - Crearea unui centru militar pentru regiunea transnistreană, responsabil de asigurarea evidenței militare, soluționarea problemelor recruților din zona de est a țării, etc;
  - Instituirea unui fond guvernamental cu privire la reabilitarea victimelor torturii din regiunea transnistreană;
  - Majorarea ajutorului unic pentru cele 8 instituții de învățământ;
  - instituirea unui fond guvernamental pentru proiecte realizate în parteneriat cu ONG-urile din RM și ONG-rile de regiune pentru proiecte destinate pentru creșterea încrederii;
  - Extinderea mecanismului de asistență juridică garantată de stat pentru regiunea transnistreană;

În context, Promo-LEX salută intenția autorităților de a finanța activități legate de reintegrarea țării, dar solicită autorilor să ia în considerație opinia asociației precum și altor reprezentanți ai societății civile, iar despre

rezultatele analizei punctelor de vedere expuse în prezenta notă informativă să fim informați.

Pe de altă parte, Promo-LEX solicită Guvernului să restituie proiectul respectiv pentru a fi revizuit, consultat cu societatea civilă și eventual completat cu alte inițiative îndreptate în special pentru asigurarea respectării drepturilor omului în regiunea transnistreană, fapt care va influența pozitiv reintegrarea țării.

3 aprilie 2013

Ora 12.10

**Programul Monitorizare Procese Democratice
Asociația „Promo-LEX”**

Executor Pavel Postica

Tel. 069165154

**NOTA INFORMATIVĂ a Asociației
„Promo-LEX” asupra Proiectul
de modificare a instrucțiunii
metodice privind intervenția
organelor afacerilor interne
în prevenirea și combaterea
cazurilor de violență în**

familie

Activitățile A0 „Promo-LEX” în cadrul Programului Drepturile Omului au permis să concluzionăm aplicarea neuniformă a legislației de către organele de drept în mod special al cazurilor de documentare a violenței în familie.

S-a constatat că faptele de violență fizică în familie, soldate cu vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale sunt documentate ca simple contravenții administrative fiind pornite cauze conform prevederilor art. 78 CC RM în detrimentul prevederilor art. 201/1 alin. (1) CP RM. Doar în situația implicării procuraturii, avocaților și autorităților publice locale aceste situații devin cauze penale.

Începând cu 14 august 2012, organele afacerilor interne sunt ghidate în activitatea lor de intervenție în prevenirea și combaterea cazurilor de violență în familie de instrucțiunea metodică elaborată și aprobată de MAI prin Ordinul nr. 275 din 14 august 2012 (tocmai pentru a li se explica exact cum să intervină).

Urmare a studierii aplicării acestei Instrucțiuni, s-a constatat că unele sintagme ale acesteia justifică aplicarea greșită a prevederilor legislației în instrumentarea cazurilor de violență în familie de către polițiștii de sector.

Conform instrucțiunii metodice, organele afacerilor interne sunt obligate să intervină în cazurile de violență în familie, inclusiv cu scopul atragerii la răspundere **contravențională** a agresorului. Considerăm că în cazurile de violență în familie, soldate cu vătămarea ușoară a integrității corporale, urmează a fi aplicate prevederile art.201/1 alin. 1 CP RM și nu prevederile art. 78 CC RM.

Accentuând faptul că situația protecției violenței în familie prin aplicarea legislației în vigoare este una ineficientă, s-a creat o practică negativă de aplicare a normelor Codului

Contravențional al RM, care exclude aplicarea normelor Codului Penal.

În conformitate cu Legea Republicii Moldova pentru modificarea și completarea unor acte legislative, adoptate de Parlamentul Republicii Moldova la 09.07.2010, Codul Penal al Republicii Moldova a fost completat cu art.201¹ „Violența în familie”. Completarea constituie o prevedere specială, care a fost făcută tocmai pentru a incrimina faptele săvârșite în cadrul **aceleiași familii**. Caracterul special al prevederii respective este dat, tocmai, **de calitatea specială a subiectului infracțiunii în raport cu victima infracțiunii: este membru al familiei victimei**.

DOC – [NOTA INFORMATIVĂ a Asociației „Promo-LEX” asupra Proiectul de modificare a instrucțiunii metodice privind intervenția organelor afacerilor interne în prevenirea și combaterea cazurilor de violență în familie, aprobată prin Ordinul nr. 275 din 14 august 2012 al MAI](#)

Din 01 aprilie reîncepe înrolarea tinerilor în structurile militare ilegale

Începând cu 01 aprilie – 10 august 2013 în regiunea transnistreană demarează campania de recrutare și încorporare a tinerilor cu vârsta 18-27 ani în structurile paramilitare ilegale. Un “*decret*” în acest sens a fost semnat ieri, 28 martie, de liderul de la Tiraspol. Așadar, tinerii rezidenți ai localităților din estul țării, cetățenii R.Moldova și ai

altor state, vor fi citați și obligați contrar Constituției R.Moldova și tratatelor internaționale, să depună jurământ unui regim ilegal și anticonstituțional.

Asociația Promo-LEX consideră procesul de „înrolare” în structurile paramilitare drept ilegal și asimilat privării de libertate, manifestat prin detenție prelungită în „unitățile militare”. Din practica Asociației se constată că tinerii, care evită „înrolarea” în aceste structuri sunt anunțați în căutare, sechestrați de la posturile de control, condamnați ilegal la închisoare de până la 2 ani sau sancționați cu amenzi de până la 600 \$ SUA. În aceeași situație sunt și persoanele care din convingeri religioase, pacifiste, umanitare, etice, morale sau din alte motive similare nu pot îndeplini serviciul militar. Odată „înrolați” în așa numită armată, tinerii sunt supuși unor tratamente inumane și degradante, torturii și muncii forțate, iar cei care părăesc unitățile respective sunt anunțați în căutare. Au fost înregistrate la fel și cazuri de deces, maltratări, abuzuri și escrocherii.

În acest context, Asociația Promo-LEX **solicită** autorităților constituționale:

- să asigure protecția și să garanteze drepturile tuturor recruților din regiunea transnistreană a Moldovei;
- să investigheze modul în care tinerii sunt „înrolați” forțat în cadrul acestor structuri ilegale și să atragă la răspundere persoanele vinovate de încălcarea drepturilor fundamentale și constituționale ale persoanelor forțate;
- să organizeze campanii de informare a tinerilor cu privire la drepturile și obligațiile lor militare;
- să nu admită tratarea discriminatorie a tinerilor domiciliați în stânga Nistrului, respectând în acest sens Constituția, legislația în vigoare și drepturile fundamentale ale omului;
- să ceară rezolvarea problema tinerilor „înrolați” forțat

în structurile paramilitare din stânga Nistrului în cadrul formatului politic existent.

Asociația Promo-LEX

Rusia se opune inspectării unităților militare rusești din regiunea transnistreană a R.Moldova de către o misiune multinațională a OSCE

O echipă multinațională de inspectori a vizitat joi, 21 martie, unitățile și obiectivele militare dislocate pe teritoriul Republicii Moldova, în Zona de Securitate de pe Nistru. Însă delegația rusă și cea a administrației regiunii transnistrene și cea rusă din CUC și-au exprimat dezacordul, militarii ruși fiind împotriviți ca unitățile și formațiunile militare ale Federației Ruse dislocate în regiunea transnistreană a Republicii Moldova să fie inspectate de grupul multinațional de experți.

Potrivit Ministerului Apărării al R.Moldova, "inspectările sunt desfășurate în conformitate cu prevederile Documentului de la Viena din 2011, care este unul din principalele instrumente existente în cadrul dimensiunii politico-militare a cooperării internaționale. „Reprezentanții Federației Ruse din cadrul CUC cunosc obligațiile asumate de țara lor prin adoptarea Documentului de la Viena din 2011 și conștientizează obligațiile ce revin părții ruse în cazul în care grupul multinațional de inspectori solicită inspectarea tuturor

forțelor militare ale țărilor membre OSCE, dislocate într-o zonă specificată”.

Documentul de la Viena asigură cadrul necesar organizării unor măsuri adecvate în domeniul controlului armamentelor, dezarmării și neproliferării prin desfășurarea periodică a unor inspecții de verificare a respectării angajamentelor asumate de țările membre OSCE. Sunt inspectate atât unitățile, formațiunile și obiectivele militare ale statului-gazdă, cât și cele ale altor state membre ale OSCE care se găsesc pe teritoriul statului inspectat. În cazul dat este vorba despre unitățile și formațiunile militare ale Federației Ruse dislocate în regiunea transnistreană a Republicii Moldova.

Ion Manole: Actualul format de pacificare a dus la consolidarea regimului separatist de la Tiraspol

Întrebare: Președintele Comisiei Unificate de Control (CUC) din partea Republicii Moldova, Ion Solonenco a anunțat că partea rusă din CUC, se opune inspectării unităților sale militare din regiunea transnistreană de către un grup multinațional de inspectori OSCE. Cum apreciați această situație?

Ion Manole: Delegația rusă, în calitatea sa de ”pacificator” nu ar trebui să aibă careva obiecții față de vizitele diverselor misiuni internaționale sau chiar civice de monitorizare sau inspectare a zonei, obiectelor, unităților și a trupelor pacificatoare. Calitatea de pacificator presupune obiectivitate, competență, responsabilitate, neutralitate, corectitudine și imparțialitate.

Întrebare: Cum poate fi explicată această poziție a militarilor ruși?

Ion Manole: Acest dezacord este o dovadă în plus că rolul Federației Ruse nu este de a menține pacea și stabilitatea în Republica Moldova, dar de a-și menține controlul asupra regiunii transnistrene. Prin astfel de acțiuni Federația Rusă

demonstrează că este, de facto, împotriva rezolvării conflictului transnistrean.

Întrebare: Cât de eficient este formatul de menținere a păcii din Zona de Securitate, instalat încă în 1992, imediat după conflictul armat?

Ion Manole: Juriștii Asociației Promo-LEX au comunicat numeroase cazuri și fenomene grave ce conduc la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în așa-numita Zonă de Securitate de pe Nistru. În urma numeroaselor analize și cercetări, experții Promo-LEX au constatat și demonstrat că actualul format presupus de pacificare nu corespunde standardelor internaționale, și asta pentru că este compus exclusiv din părțile beligerante (Rusia, Moldova și structurile paramilitare ilegale din stânga Nistrului). Deci, formatul de pacificare nu reprezintă instituții, state sau organizații dezinteresate.

În plus, așa-numiții pacificatori nu asigură niciun fel de garanții locuitorilor de pe teritoriul respectiv, pentru că misiunea nu are instrumente legale sau eficiente stopare a abuzurilor și încălcărilor drepturilor fundamentale ale omului.

Formatul actual de menținere a păcii nu este transparent, deoarece nu asigură comunicarea eficientă a reprezentanților Comisiei Unificate de Control cu mass media și cu populația de pe ambele maluri ale Nistrului.

Misiunea de pacificare nu este una neutră, pentru că Federația Rusă, care controlează formatul de pacificare, își menține armata pe teritoriul R.Moldova în mod ilegal și contrar angajamentelor internaționale asumate. Totodată, Federația Rusă continuă să ofere suport economic, social, politic, financiar în mod unilateral și încălcând astfel normele dreptului internațional precum și Acordul bilateral cu R.Moldova.

Iar una dintre carențele cele mai grave ale acestei situații este că nu există o perioadă clară de timp pentru desfășurarea presupusei Misiuni de Pacificare. La momentul constituirii ei, Acordul de încetare a războiului semnat de R.Moldova și Federația Rusă în 1992 nu a prevăzut și un termen concret pentru încheierea operațiunii de menținere a păcii.

Întrebare: Ce soluții vedeți Dumneavoastră pentru depășirea acestei situații de impas?

Ion Manole: Actualul format este unul extrem de politizat și ineficient și în mod clar nu poate contribui la soluționarea problemei transnistrene. Acest mecanism a contribuit doar la consolidarea unui regim separatist pe teritoriul R.Moldova prin amânarea, conservarea sau blocarea unor soluții de rezolvare. Timp de peste două decenii situația a devenit mult mai greu de rezolvat, fiind încălcate și ignorate normele dreptului internațional și acordurile și documentele moldo-ruse. După aproximativ 22 de ani de presupusă misiune pacificatoare la Nistru, putem constata că în regiune a fost ilegal consolidat regimul de la Tiraspol, fără a fi pusă baza unor mecanisme eficiente de garantare, apărare și promovare a drepturilor fundamentale ale omului.

Singura soluție viabilă care ar putea debloca și îmbunătăți situația este demilitarizarea misiunii de pacificare de pe Nistru și schimbarea actualului format cu unul cu adevărat internațional, în cadrul căruia să participe un contingent civil de pacificatori din statele OSCE și UE.

Promo-LEX

reamintește

Procuraturii Generale că este obligată să intervină și să reacționeze în fiecare caz de violență în familie

La 19 martie 2013 Procuratura Generală a R.Moldova a emis un comunicat de presă prin care se stipulează faptul că a generalizat activitatea organelor Procuraturii desfășurată în decursul anului 2012 în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie.

Asociația Promo-LEX salută această inițiativă și apreciază faptul că una din problemele și recomandările asociației a fost acceptată și recunoscută de către Procuratura Generală a R.Moldova.

Asociația Promo-LEX, în cadrul activităților Programului Drepturile Omului, oferă asistență juridică calificată victimelor violenței în familie din Republica Moldova, inclusiv din regiunea transnistreană. Urmare a litigării a cel puțin 15 cazuri de violență în familie, Asociația Promo-LEX nu o singură dată și-a manifestat îngrijorarea referitor la aplicarea eronată a prevederilor legale de către organele de drept.

Printre concluziile prezentate în diferite studii și rapoarte elaborate de Promo-LEX, s-a regăsit și problema refuzului din partea procurorilor în începerea urmăririi penale, pe motiv că există prevederi analogice în Codul contravențional și urmează a fi aplicată legea mai blândă. Asociația Promo-LEX a atras atenția Procuraturii Generale că violența în familie reprezintă o infracțiune prevăzută în Codul penal. Cu toate acestea, organele de poliție preferă să atragă agresorul la răspundere contravențională în baza art.78 și/sau 69 Cod

contravențional și nicidecum la răspundere penală în baza art.201/1 Cod penal.

Din practica asociației se constată că această implicare a Procuraturii se realizează încă la un nivel insuficient, existând cazuri când însăși Procurorii refuză repetat începerea urmăririi penale, argumentând că prevederile art.78 alin.3 Cod Contravențional sunt congruente cu prevederile art. 201 alin.1 Cod Penal.

Cu titlu de exemplu, un astfel de caz, aflat încă în proces de examinare mai mult de 16 luni de zile, nu poate fi soluționat în baza prevederilor art. 201/1 Cod Penal, din cauza refuzului Procuraturii Ungheni de a recunoaște inaplicabilitatea prevederilor art.78 și/sau 69 Codului contravențional în cazurile în care este invocată violența în familie.

În acest context, Asociația Promo-LEX atrage atenția organelor Procuraturii R.Moldova să-și exercite drepturile și obligațiile prevăzute de legislația în vigoare, prin intervenirea în soluționarea tuturor cazurilor de violență în familie eronat calificate.

Pentru mai multe detalii, contactați: Lilia Potîng, juristă,
Asociația Promo-LEX
tel: (22) 450024, GSM: 069439446, e-mail:
lilia.promolex@gmail.com

**Promo-LEX și AGER continuă
Instruirea Monitorilor din**

cadrul Misiunii Civice de Monitorizare a implementării Reformei în Sectorul Justiției în Republica Moldova

În perioada 16-17 Martie, 2013 a avut loc cel de-al doilea training de instruire a Monitorilor din cadrul Misiunii Civice de Monitorizare a implementării Reformei în Sectorul Justiției în Republica Moldova. Evenimentul a avut loc

în cadrul Proiectului „Sporirea responsabilității Guvernului prin monitorizarea reformei în sectorul justiției”, proiect implementat de către Asociația Promo-LEX și Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă și finanțat de Uniunea Europeană. Scopul trainingului a fost de a dezvolta capacitățile societății civile de a monitoriza Reforma în Sectorul Justiției și de a spori interesul public față de reforma dată.

Prima parte a trainingului a fost dedicată evaluării primelor luni de activitate ale Misiunii Civice de Monitorizare și, respectiv, impresiilor monitorilor despre ședințele de judecată monitorizate și calității formularelor de raportare. Reamintim că una din componentele monitorizării se axează pe monitorizarea ședințelor de judecată la nivel național. Monitorii, au discutat dificultățile cu care s-au confruntat în procesul de monitorizare. La acest capitol monitorii au remarcat reticența participanților față de prezența părților terțe neinteresate în proces, impedimentele cu care s-au

întâlnit la anumite instanțe precum și schimbările imediate în comportamentul anumitor părți ale proceselor monitorizate. Pe parcursul trainingului au fost efectuate anumite ajustări ale formularelor de raportare pentru a clarifica anumite aspecte ale acestora și a facilita prelucrarea acestora față de către echipa centrală a Misiunii de Monitorizare.

A doua parte a trainingului s-a axat nemijlocit pe Monitorizarea implementării activităților specifice ale Strategiei de Reformă a Sectorului Justiției. În mod particular, au fost discutate și analizate acțiunile din cadrul Planului de acțiuni care au expirat în trimestrul IV anul 2012 și urmează să expire în trimestrul I anul 2013, și care, potrivit metodologiei de monitorizare, urmează a fi verificate nu doar la nivel central, dar și la cel local (în teritoriu). De asemenea, a fost analizat modelul formularului de raportare propus de către echipa de experți spre utilizare monitorilor din teritoriu.

La finalul trainingului, monitorii au fost familiarizați cu modalitatea tehnică de prelucrare a informației de către echipa centrală și mecanismele de raportare noi instituite în cadrul rețelei.

Astfel, per ansamblu, pe parcursul trainingului, monitorii au fost instruiți asupra instrumentelor de monitorizare, aplicarea lor în teren, raportarea și comunicarea internă în cadrul rețelei.

Pentru mai multe detalii, contactați: Iulia Munteanu, ofițer de presă

Tel: (22) 450024, GSM: 069072579, e-mail: pr@promolex.md